

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania
przestrzennego dla terenów położonych w obrębie
Grabowno Wielkie, gmina Twardogóra**

Opracowanie:

mgr inż. Rafał Odachowski

WROCŁAW 2013

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
1.1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania	3
1.2. Wykorzystane materiały i metody pracy.....	3
1.3. Informacje o zawartości, głównych celach projektu MPZP	4
2. Ocena stanu i funkcjonowania środowiska oraz tendencje zmian przy braku realizacji MPZP.....	4
2.1 Charakterystyka środowiska przyrodniczego.....	4
2.2 Stan oraz tendencje przeobrażeń środowiska przyrodniczego.....	8
2.3. Tendencje przeobrażeń przy braku realizacji MPZP	12
3. Analiza ustaleń planu i ocena zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi.....	13
4. Przewidywany wpływ realizacji ustaleń projektu MPZP na środowisko	13
4.1. Przyjęte założenia.....	13
4.2. Analiza wpływu ustaleń planu na środowisko	14
4.3. Analiza wpływu na formy ochrony przyrody	15
4.4. Oddziaływanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poza obszarem opracowania	18
4.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	18
4.6. Kompleksowa ocena skutków wpływu ustaleń MPZP na środowisko przyrodnicze ...	18
5. Metody analizy realizacji postanowień projektu planu.....	20
6. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	20
7. Informacje o celach ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym oraz powiązania z innymi dokumentami	21
9. Streszczenie.....	24

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawna, cel i zakres opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wynika z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227), która jednocześnie ustala zakres merytoryczny opracowania. Zgodnie z art. 17 pkt 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80 z 2003 r., poz. 717 ze zm.) prognozę oddziaływania na środowisko sporządza organ opracowujący projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Integralną częścią prognozy jest załącznik graficzny.

Prognoza obejmuje obszar objęty projektem MPZP (zgodnie z uchwałą Nr XIX.125.2012 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 21 czerwca 2012 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębie Grabowno Wielkie, gmina Twardogóra, zmienioną uchwałą nr XXII.160.2012 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 22 listopada 2012 roku) wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń planu.

Celem sporządzenia prognozy jest ocena skutków (zarówno negatywnych, jak i pozytywnych), jakie mogą wynikać z projektowanego przeznaczenia terenu oraz realizacji ustaleń projektu planu na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne oraz zabytki, z uwzględnieniem wzajemnych powiązań między tymi elementami.

W opracowaniu przedstawiono analizę stanu i funkcjonowania środowiska, jego zasobów, odporności na degradację i zdolności do regeneracji wynikających z uwarunkowań przyrodniczych. Ponadto prognoza ocenia rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i inne ustalenia zawarte w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi, zgodności z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska (w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody) oraz ochrony różnorodności biologicznej. Prognoza identyfikuje przewidywane zagrożenia dla środowiska, które mogą powstać na terenach znajdujących się w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń MPZP.

1.2. Wykorzystane materiały i metody pracy

W trakcie przygotowania niniejszego opracowania rozpoznano walory i zasoby przyrodnicze, stan zagospodarowania, walory krajobrazowe, stan środowiska i istniejące zagrożenia oraz uciążliwości dla środowiska i zdrowia człowieka. Przeanalizowano wzajemne powiązania między elementami środowiska, odporność poszczególnych elementów środowiska na degradację oraz dokonano kompleksowej oceny terenu. Wykorzystano opracowania poruszające problematykę ochrony środowiska Gminy Twardogóra, materiały kartograficzne, a także przeprowadzono wizję terenu. Zastosowana w prognozie metoda polega na porównaniu aktualnego funkcjonowania obszaru z funkcjonowaniem przewidywanym jako skutek realizacji ustaleń planu.

- Na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano m.in. następujące materiały:
- Opracowanie ekofizjograficzne Gminy Twardogóra (opracowanie kartograficzne skala 1:10000), mgr R. Stopka;
  - Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w obrębie Twardogóra, 2011;
  - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Twardogóra, Twardogóra 2007 (ze zm.);
  - Program ochrony środowiska dla gminy Twardogóra, Integrated Management Services, Wrocław 2007;
  - Opracowanie Ekofizjograficzne dla Województwa Dolnośląskiego, Wojewódzkie Biuro Urbanistyczne we Wrocławiu, 2005;
  - Raporty o stanie środowiska w woj. dolnośląskim, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Wrocław 2003-2011.
  - Prognoza oddziaływania na środowisko lokalnego programu rewitalizacji miasta Twardogóra, Wrocław 2010;
  - Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Twardogóra, 2005;
  - Geografia Polski. Mezoregiony fizycznogeograficzne, Kondracki J., PWN, Warszawa 2000.
  - Mapy udostępnione na stronie internetowej <http://maps.geoportal.gov.pl>;
  - Aktualne akty prawne pochodzące z bazy umieszczonej na stronie internetowej <http://isip.sejm.gov.pl>.

1.3. Informacje o zawartości, głównych celach projektu MPZP

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ma na celu ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zawarto w projekcie tekstu uchwały oraz na projekcie rysunku planu.

Celem projektu planu jest utrzymanie istniejącego zagospodarowania, które tworzą tereny rolne oraz lasy. Zachowuje się przebieg dróg dojazdowych oraz istniejącą infrastrukturę techniczną (napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia). Oprócz tego na części użytków rolnych położonych w zachodniej i północnej części obszaru dopuszcza się realizację zalesień.

2. Ocena stanu i funkcjonowania środowiska oraz tendencje zmian przy braku realizacji MPZP

2.1 Charakterystyka środowiska przyrodniczego

Położenie geograficzne i administracyjne, zagospodarowanie

Obszar planu położony jest w południowej części gminy Twardogóra, na południowy-zachód od miasta Twardogóra. Znajduje się w obrębie sołectwa Grabowno Wielkie. Obejmuje użytki rolne wykorzystywane jako pola uprawne, łąki i pastwiska oraz powierzchnie lasów. Teren nie jest zabudowany. Przebiegają przez nie drogi dojazdowe.

Według regionalizacji J. Kondrackiego i W. Walczaka [Atlas, 1997] na jednostki fizyczno-geograficzne, miasto i gmina Twardogóra położona jest w zasięgu mezoregionu Wzgórza Twardogórskie (318.45) i mikroregionu Grzbiet Twardogórski.

Rzeźba terenu i charakterystyka geologiczna

Rzeźba obszaru gminy ukształtowana została w wyniku działalności glacialnej, fluwioglacjalnej, rzecznej i eolicznej, a ostatecznie uformowana została w okresie holoceniście pod wpływem procesów denudacyjnych i erozyjnych. Pod względem geomorfologicznym wyróżnia się tu wał moren spiętrzonych z długimi stokami, przechodzącymi ku północy w zdenudowaną równinę peryglacialną. Wzdłuż rozcinających równinę cieków zachowały się fragmenty plejstocenijskich teras nadzalewowych i holocenijskich teras zalewowych. W rejonie występowania rozległych powierzchni piaszczystych wytworzyły się formy eoliczne – wydmy, utrwalone obecnie roślinnością, związane najprawdopodobniej ze schyłkiem ostatniego glaciału. Formy te spotykane są sporadycznie na południe od Grabowna Małego. Na obszarze gminy występują również formy antropogeniczne takie, jak: wyrobiska po eksploatacji kruszyw, nasypy wzdłuż linii komunikacyjnych i rowy melioracyjne.

Głębsze podłoże badanego terenu stanowią utwory triasowe, wykształcone w postaci iłów, iłolupków i dolomitów. Utwory te są przykryte warstwą osadów trzeciorzędowych miocenu pliocenu. Utwory trzeciorzędowe w obrębie wzgórz morenowych zostały silnie sfałdowane, tworząc fałdy, ugięcia a nawet uskoki. Zaburzenia te powstały jako efekt glacitektoniki. Iły jeziorne trzeciorzędowe, miejscami, zwłaszcza w rejonie Grabowna występują bezpośrednio pod warstwą gleby, na pozostałej powierzchni są przykryte młodszymi osadami czwartorzędowymi. Wymienione utwory czwartorzędowe występują w formie płatów o zmiennym zasięgu i zróżnicowanej miąższości. Piaszki i żwiry plejstocenijskie występują głównie w części południowej i północnej gminy. Utwory holocenijskie występują jedynie w większych dolinach i nie posiadają większej miąższości.

Jako surowce budowlane piaszki i żwiry nie posiadają większego znaczenia przemysłowego z uwagi na niewielki zasięg złóż, małą miąższość oraz często płytki poziom wody gruntowej. Na obszarze objętym planem miejscowym nie rozpoznaje się zasobów złóż kopalin. Nie prowadzona jest także działalność górnicza związana z eksploatacją surowców mineralnych.

Budowa geologiczna terenów pod względem ich przydatności pod zabudowę jest zmienna. W poziomie fundamentowania występują iły trzeciorzędowe, żwiry, piaszki i gliny o różnym zagęszczeniu. Gruntami o największej nośności są piaszki i żwiry plejstocenijskie. Mniejszą nośność posiadają piaszki i żwiry rzeczne. Gliny uplastyczniają się pod wpływem zawilgocenia i przenoszą mniejsze obciążenia. Iły są gruntami o zmiennej nośności, posiadają tendencje do pęcznienia pod wpływem zawilgocenia. Nieprzydatne jako grunty budowlane są mady rzeczne.

Wody powierzchniowe

Rozpatrywany obszar położony jest w zlewni rzeki Baryczy. Do zlewni Widawy należy południowa część gminy Twardogóra, na której znajdują się obszary źródłiskowe rzeki Oleśnicy, Potoku Boguszyckiego oraz kilku mniejszych cieków. Pozostała część gminy jest odwadniana w kierunku północno-zachodnim do rzeki Baryczy i obejmuje zlewnie cząstkowe jej dopływów: Prądni, Czarnego Rowu, Skorynii i mniejszych cieków. Powierzchnia gminy poprzecinana jest dodatkowo gęstą siecią rowów melioracyjnych (łącznie około 220 km) i drenarskich (około 1800 km).

Wody powierzchniowe na terenie planu reprezentuje Potok Boguszycki przepływający przez południową część terenu planu, wzdłuż szosy. Ciek płynie w kierunku południowym wpadając do rz. Oleśniczki (poza terenem planu), która jest dopływem rz. Widawy.

Gmina Twardogóra nie należy do obszarów szczególnie zagrożonych powodzią. Jedynie tereny bezpośrednio przylegające do głównych cieków są narażone na okresowe podsiąkanie lub zalewanie wodami powodziowymi. Liczne stawy hodowlane, sieć rowów melioracyjnych i drenarskich oraz bardzo wysoki wskaźnik zalesienia gminy (około 44% całkowitej po-

wierzchni) zwiększają zdolności retencyjne obszaru, wpływając tym samym na obniżenie potencjalnego zagrożenia powodzią.

Teren planu nie jest zagrożony zalaniem wodami powodziowymi. Według danych zawartych we Wstępnej Ocenie Ryzyka Powodziowego opracowanej dla województwa dolnośląskiego, na terenie planu nie występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi (Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w woj. dolnośląskim skala 1:300 000, Mapa obszarów, na których wystąpienie powodzi jest prawdopodobne skala 1:300 000 opracowane na zlecenie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej).

Wody podziemne

Gmina Twardogóra znajduje się w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego, w obrębie regionu wielkopolskiego, subregionów pradoliny barycko-głogowskiej i wysoczyzny żarsko-trzebnicko-ostrzeszowskiej. Na omawianym obszarze wody podziemne występują w utworach czwartorzędu i trzeciorzędu. Znaczenie użytkowe ma piętro czwartorzędowe. Piętro czwartorzędowe związane jest ze strukturami dolin kopalnych oraz ze strukturami i poziomami glacyofluwalnymi i interglacialnymi. Wody podziemne występują w utworach piaszczysto-zwirowych tworzących warstwy o zróżnicowanej miąższości, na obszarach wysoczyznowych poziomy czwartorzędowe są miejscami nieciągłe. Poziomy wód czwartorzędowych charakteryzują się zróżnicowanymi wydajnościami: od kilku m³/d do ponad 500 m³/d. Są one zasilane przez infiltracje wód opadowych (warstwy wodonośne w obrębie obszarów wysoczyznowych) oraz na drodze dopływów wód naporowych z podłoża – z wodonośnych utworów trzeciorzędu.

Obszar planu znajduje się poza zasięgiem występowania głównych zbiorników wód podziemnych. Nie jest także położony w strefach ochronnych ujęć wody.

Klimat lokalny

Gmina Twardogóra położona jest w zasięgu regionu klimatycznego śląsko-wielkopolskiego znajdującego się pod wpływem oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza (z przewagą tych pierwszych). Należy do najcieplejszych regionów klimatycznych kraju, o średniej rocznej temperaturze około 7,7°C. Roczna suma usłonecznienia wynosi około 1550 godzin. Wielkość opadów atmosferycznych kształtuje się rocznie na poziomie około 580 mm. Okres wegetacyjny wynosi 198 dni. Przeważający kierunek wiatru – zachodnie i południowo-zachodnie.

Na terenie planu spotyka się dwa typy topoklimatu:

- Topoklimat wietrzny obejmujący tereny rolne. Tereny te charakteryzują się dobrymi i przeciętnymi warunkami solarnymi, dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościami, bardzo dobrym przewietrzaniem oraz małą częstotliwością występowania mgieł. Występujące w przestrzeni rolnej liczne zadrzewienia i zakrzewienia działają modyfikująco na warunki klimatu miejscowego hamując prędkość wiatru, spowalniając obieg wody i ograniczając parowanie wody z gleb. Tereny te cechują się korzystnymi warunkami dla osadnictwa, a także prowadzenia gospodarki rolnej.
- Topoklimat wilgotny terenów zalesionych. Cechuje się dużym osłabieniem promieniowania słonecznego, zaciszością, wyrównanym profilem termicznym, podwyższoną wilgotnością względną powietrza oraz bakteriostatycznym działaniem olejków eterycznych.

Gleby

W obrębie miasta i gminy Twardogóra skałą macierzystą dla gleb były utwory czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Pod względem typologicznym są to głównie gleby brunatne i bielcowe, a w większych dolinach mady. W większości to gleby niskich klas bonitacyjnych o małej przydatności do upraw. Są to gleby wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych, tworzące kompleks żytni słaby i żytni najslabszy. Gleby wysokich klas tworzących kompleks pszenno-dobry występują w ilościach śladowych. Z gleb przeciętnych duży udział mają gleby wytworzone z piasków gliniastych i glin lekkich tworząc kompleks żytni bardzo dobry i żytni dobry. Występowanie w podłożu glin ciężkich i ilów było podstawą do wytworzenia się gleb ciężkich tworzących kompleks pastewny mocny. Użytki zielone występują głównie w dolinach i na terenach poza dolinnych z płytkim poziomem wody gruntowej. Przeważają użytki zielone dobre. Rolnicza wartość gruntów jest niska. Grunty I i II klasy bonitacyjnej w ogóle nie występują. W strukturze użytkowania gruntów w gminie użytki rolne zajmują 45,1 % powierzchni ogólnej, natomiast lasy aż 43,2 %. Pozostałe grunty i nieużytki stanowią 11,7 % powierzchni

Świat przyrody

Na terenie planu rozpoznaje się ekosystemy leśne oraz agrocenozy. Dużą część terenu tworzą lasy. Lasy gminy Twardogóra położone są w V Śląskiej Krainie Przyrodniczo-Leśnej, w drugiej Dzielnicy Wrocławskiej, w Mezoregionie Pradoliny Wrocławskiej. Dominują tutaj żyzne siedliska boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego świeżego. Inne siedliska jak bór świeży, las świeży, bór mieszany wilgotny, las mieszany wilgotny, las wilgotny i olsy występują na niewielkich powierzchniach. Dominującym gatunkiem lasów na terenie gminy Twardogóra jest sosna, stanowiąca 75 % udziału powierzchniowego. Z głównych gatunków jako panujących i w domieszkach występuje dąb, olsza, brzoza, buk i świerk. Pozostałe gatunki nie mają większego znaczenia gospodarczego, występują one w zmieszaniu, podnosząc stan zdrowotny lasu, zwiększając walory estetyczne leśnego krajobrazu oraz wzbogacając biocenozę lasu.

Na terenach rolnych obecne są ekosystemy sztuczne – agrocenozy. Są to ekosystemy pól uprawnych. Poza roślinami segetalnymi (chwastami) występują również zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, a także zieleń porastające doliny cieków. Ekosystem upraw rolnych posiada niskie walory przyrodnicze. Agrocenoza cechuje się ujednoczeniem gatunkowym i wiekowym roślin. Powoduje to, że środowisko takie jest mało stabilne i podatne na degradację. Zachowuje jednak zdolność do regeneracji za sprawą wysokich wartości produkcyjnych podłoża. Naturalnymi choć wtórnymi są zbiorowiska nieleśne łąk i pastwisk. Zbiorowiska te utrzymują się dzięki kośnemu i pastwiskowemu użytkowaniu.

Spośród siedlisk przyrodniczych występujących na terenie planu można wyszczególnić zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (kod 6410) oraz łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod 91E0). Siedlisk nie oznaczono na rysunku prognozy ze względu na brak szczegółowych danych na temat ich przestrzennego rozmieszczenia.

Na terenie gminy Twardogóra na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono występowanie 30 gatunków chronionych roślin na 143 stanowiskach.

Na terenie gminy występuje 12 gatunków płazów i 6 gatunków gadów, w tym: reintrodukowany żółw błotny, żmija zygzakowata, rzekotka drzewna. Stwierdzono występowanie 10 gatunków ryb w strumieniach oraz umieszczonego w czerwonej księdze minoga strumieniowego – w rzece Oleśnica i Potoku Boguszycim.

Stwierdzono 116 gatunków ptaków lęgowych między innymi: perkoz zausznik, perkoz rdzawoszyi, rybitwa białowąsa, rybitwa białoskrzydła, rybitwa czarna, łabędź krzykliwy, bąk, żuraw, sieweczka rzeczna, krwawodziób, remiz, dziwonia, zausznik, gęgawa, błotniak stawowy, siniak, muchołówka mała, bocian czarny. Stwierdzono występowanie 5 gatunków nieto-

perzy. Dla ich ochrony najważniejsze jest niestosowanie toksycznych impregnantów do drewna używanego do więźby dachowej – tam gdzie są ich kolonie lęgowe, tj. strychy domów, kościołów.

Stanowiska chronionych roślin, ssaków i ptaków oznaczono na rysunku prognozy.

Prawne formy ochrony przyrody

We wschodniej części terenu planu znajduje się rezerwat przyrody „Torfowisko koło Grabowna”. Został on utworzony Zarządzeniem MLiPD z dn. 11.08.1980 r. (MP Nr 19, poz. 94 z 1980 roku). Rezerwat został powołany w celu zachowania torfowiska o interesującej roślinności i stratygrafii. Ma on powierzchnię 4,22 ha. Charakteryzuje się on występowaniem rzadkich gatunków roślin - takich jak: bagno zwyczajne, gwiazdnica bagienna, kalina korolowa, widłak jałowcowaty. Zadaniem jego jest ochrona zbiorowisk roślinnych występujących na torfowiskach śródleśnych. W obrębie Wzgórz Trzebnicko-Ostrzeszowskich zachowało się co najmniej 10 torfowisk, ale tylko torfowisko położone między Grabownem Wielkim i Twardogórą uznane zostało w 1980 r. za rezerwat przyrody. W skład rezerwatu wchodzi 3 torfowiska bezodpływowe, położone blisko siebie, w odrębnych zagłębieniach terenu. Torfowiska powstały w okresie preborealnym. Miąższość torfu wynosi około 4 m.

Obszar planu znajduje się w obrębie terenów proponowanych do powiększenia istniejącego obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Trzebnickie”. Obszar ten został utworzony na mocy uchwały Nr V/XXVIII/164/09 Rady Gminy Wisznia Mała z dnia 24 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu Wzgórza Trzebnickie. Obszar ten obejmuje powierzchnię ok. 3440 ha terenów cechujących się wyjątkowym, bardzo zróżnicowanym krajobrazem oraz zmiennością i bogactwem ekosystemów. Duże niezabudowane przestrzenie predestynują obszar do pełnienia funkcji korytarzy ekologicznych.

Obszar chronionego krajobrazu to teren chroniony ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

2.2 Stan oraz tendencje przeobrażeń środowiska przyrodniczego

Powietrze atmosferyczne

Zanieczyszczenie powietrza to gazy oraz aerozole (cząstki stałe i ciekłe unoszące się w powietrzu), które zmieniają jego naturalny skład. Mogą one być szkodliwe dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin, a także niekorzystnie wpływać na glebę, wody i inne elementy środowiska przyrodniczego.

Na stan czystości powietrza na terenie gminy wpływ mają emisja zanieczyszczeń ze źródeł energetyczno-grzewczych i przemysłowych (technologicznych) zlokalizowanych na obszarze gminy, emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych – powstających podczas spalania paliw w silnikach samochodowych, napływ zanieczyszczeń z ośrodków przemysłowych zlokalizowanych poza terenem gminy, warunki meteorologiczne wpływające na rozprzestrzenianie zanieczyszczeń powietrza, a także ukształtowanie powierzchni terenu i jego zagospodarowanie.

Ze względu na rolniczy charakter gminy, nie występują na jej terenie znaczące emitory zanieczyszczeń powietrza. Istniejące zakłady produkcyjno-usługowe, obiekty użyteczności publicznej oraz indywidualne źródła ogrzewania domów stanowią jedynie tzw. lokalne źródła zanieczyszczeń. Oddziaływanie emisji z tych obiektów, chociaż ma jedynie lokalny charakter,

może stanowić istotne źródło uciążliwości dla okolicznych mieszkańców, tym bardziej że w większości paleniska te charakteryzują się niską sprawnością a najczęściej wykorzystywanym paliwem jest węgiel kamienny, koks i drewno.

Na zanieczyszczenie powietrza znacznie wpływają substancje emitowane przez pojazdy. Badania stanu zanieczyszczenia powietrza węglowodorami aromatycznymi wskazują na wysoki stopień narażenia ludzi na skutki emisji szkodliwych substancji zawartych w spalinach samochodowych. Szczególnie wysokie zagrożenia stwarzają wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, w tym benzo(a)piren oraz lotne związki organiczne takie jak benzen i jego alkiłopochodne. Ponadto emisja benzo(a)pirenu związana jest z używaniem węgla kamiennego do produkcji ciepła, szczególnie w małych kotłach z rusztem stałym i w nisko sprawnych paleniskach indywidualnych.

Oceny jakości powietrza na terytorium kraju dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów: ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ustanowionych ze względu na ochronę roślin. Podstawę oceny jakości powietrza stanowi określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych oraz alarmowe. Ocenę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi wykonano dla następujących zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, ozonu, benzenu, pyłu zawieszonego PM10, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w pyłe PM10 oraz pyłu zawieszonego PM2.5. Badania jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju. Podział kraju na strefy został wprowadzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2012 r., poz. 914). Według tego podziału, obszar gminy znajduje się w strefie dolnośląskiej. Obecnie obowiązuje podział, według którego strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy, pozostały obszar województwa. Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z następujących klas: A (jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych), B (jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji), C (jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe), D1 (jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego), D2 (jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego).

Ocena według kryteriów odniesionych do ochrony zdrowia

Na podstawie klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego za rok 2011 wg kryteriów ochrony zdrowia, strefa dolnośląska, pod względem poziomów dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, arsenu, kadmu i niklu kwalifikuje się do klasy A, w której nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń i zaleca się utrzymanie jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie. Natomiast ze względu na zanieczyszczenie pyłem zawieszonym PM10, ozonem, tlenkiem węgla i benzo(a)pirenem strefa została zakwalifikowana do klasy C, co skutkuje koniecznością opracowywania programu ochrony powietrza.

Ocena według kryteriów odniesionych do ochrony roślin

Poziom zanieczyszczenia powietrza na terenach pozamiejskich uzależniony jest w dużym stopniu od napływu zanieczyszczeń z dużych zakładów energetycznych i przemysłowych zlokalizowanych zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Zanieczyszczenia, emitowane z wysokich kominów, są przenoszone z masami powietrza na duże odległości i rozpraszane na znacznym obszarze, przyczyniając się do wzrostu zanieczyszczeń w rejonach oddalonych od źródeł emisji. Podstawowym zadaniem stacji „ekosystemowych”, badających poziom zanieczyszczeń na terenach rolnych, jest określenie stopnia narażenia roślin na zanieczyszczenia powietrza oraz dostarczanie informacji o ich transgranicznym przepływie.

Na podstawie klasyfikacji stref województwa dolnośląskiego według kryteriów dla ochrony roślin wskazane jest opracowanie programu ochrony powietrza w strefie dolnośląskiej ze względu na ponadnormatywne stężenia ozonu. Stężenia dwutlenku siarki oraz tlenków azotu nie były przekroczone i znalazły się w klasie A.

Ocena jakości powietrza na obszarze MPZP

Na opisywanym terenie źródłem zanieczyszczeń atmosferycznych są emisje pochodzące ze spalania paliw do celów grzewczych napływające z terenów przyległych oraz transport samochodowy. Należy przypuszczać, że jakość powietrza będzie lepsza w porównaniu z terenami zabudowanymi o dużej koncentracji.

Klimat akustyczny

Standardy jakości klimatu akustycznego zależą od funkcji i przeznaczenia terenu, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Tabela 1).

Tab. 1. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowane przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie energetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
	przedział czasu odniesienia równy wszystkim			
	dobom w roku	porom nocy	dobom w roku	porom nocy
Strefa ochronna „A” uzdrowiska Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży Tereny domów opieki społecznej tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys. mieszkańców, można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona swartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na obszarze planu nie identyfikuje się zabudowy chronionej przed hałasem.

Klimat akustyczny terenu planu kształtowany jest w głównej mierze przez ruch samochodowy odbywający się przyległymi drogami. Na terenie planu nie wykonywano pomiarów hałasu w środowisku. Większość dróg prowadzących do miejscowości wiejskich cechuje się niewielkim natężeniem ruchu, należy więc spodziewać się, że poziom hałasu będzie niewielki. Nie identyfikuje się źródeł hałasu przemysłowego i lotniczego.

Na obszarze miasta i gminy Twardogóra (podobnie jak w całym powiecie oleśnickim) nie prowadzi się systematycznych badań hałasu, co wynika z niewielkiego znaczenia tej kategorii uciążliwości w skali całej gminy. Pomiary natężenia hałasu, w odniesieniu do obiektów niekomunikacyjnych, przeprowadza się głównie w związku ze zgłaszanymi skargami mieszkańców.

Źródłem hałasu komunikacyjnego jest również linia kolejowa relacji Wrocław-Warszawa. Linia ta obsługuje ruch tranzytowy i lokalny. Badania hałasu kolejowego prowadzone w innych miejscach kraju wykazują, że poziom ponadnormatywny występuje w odległości nawet do 300 m od linii kolejowej. Część zabudowy mieszkaniowej tych jednostek osadniczych narażona jest więc na oddziaływanie ponadnormatywnego hałasu kolejowego.

Jakość wód powierzchniowych

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady gospodarowania zasobami wodnymi jest Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U. 2001 Nr 115 poz. 1229) wraz ze szczegółowymi przepisami wykonawczymi, tj. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych (Dz.U.2011.258.1549) oraz rozporządzeniem z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U.2011.258.1550).

Stan czystości wód powierzchniowych został oceniony w minionych latach na podstawie wyników badań monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Cieki powierzchniowe w obrębie gminy nie są monitorowane, dlatego do analizy jakości wód wykorzystano dane z punktów kontrolnych położonych w sąsiedztwie gminy. W 2007 roku w zlewni Widawy w ramach monitoringu operacyjnego badania prowadzone były na rzece Widawie w punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na: most Krzywoustego (km 15,0) i przy ujściu do Odry (km 0,5) oraz na dopływach Widawy. Punkt pomiarowo-kontrolny obrazujący jakość wód zlewni poniżej Oleśnicy charakteryzował się przekroczeniem poziomu IV klasy jakości dla pięciu parametrów. Są to wskaźniki odnoszące się do zanieczyszczeń organicznych i związkami biogennymi. Porównując stan czystości Baryczy w ostatnich trzech latach zanotowano nieznaczne obniżanie się wartości poszczególnych wskaźników w grupie substancji organicznych. Nastąpiło polepszenie stanu sanitarnego do II klasy czystości. Na stan zanieczyszczenia główny wpływ mają zanieczyszczenia powstające na terenie gminy (ścieki z Milicza, Żmigrodu, Trzebnicy, Góry i Wąsosza). W trzech przekrojach pomiarowo-kontrolnych na rzece Baryczy stężenia maksymalne tylko kilku wskaźników zanieczyszczenia przekroczyły poziom IV klasy jakości. Rzekę Widawę na podstawie przeprowadzonych w 2008 roku w ramach monitoringu diagnostycznego badań w punkcie kontrolno-pomiarowym przy ujściu do Odry zaklasyfikowano jako umiarkowaną pod względem potencjału ekologicznego, stan chemiczny określono jako dobry, natomiast ocenę stanu wód określono jako złą.

Główne źródła zagrożeń dla jakości wód powierzchniowych stanowią niekontrolowane punkty zrzutów ścieków (głównie na obszarach wiejskich, nie objętych kanalizacją). Dotyczy to przede wszystkim małych cieków oraz rowów melioracyjnych i drenarskich, które odprowadzają wody do większych rzek i obniżają ich jakość. Ognisko zanieczyszczeń wód po-

wierzchniowych stanowi oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna w Twardogórze, z której odprowadzane są ścieki oczyszczone do rzeki Skorynii.

Jakość wód podziemnych

Na obszarze gminy wody podziemne są wysokiej i średniej jakości. Wody te są lokalnie zdegradowane przez punktowe ogniska zanieczyszczeń. Jak wykazał lokalny monitoring środowiska ze zjawiskiem takim mamy do czynienia w rejonie bazy paliw w Grabownie Wielkim.

Na terenie gminy Twardogóra brak otworów badawczych regionalnej i krajowej sieci monitoringu wód podziemnych prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, dlatego ocena opiera się oparto na wynikach z punktów znajdujących się w pobliżu gminy, tzn. z Oleśnicy (otwór nr 645 monitoringu krajowego), Strzelce (otwór nr 1808 monitoringu krajowego) i Milicza (otwór nr 1143 monitoringu krajowego). Według danych monitoringu diagnostycznego Państwowego Instytutu Geologicznego przeprowadzonych w 2007 roku w w/w punktach poboru wody podziemne zaklasyfikowano do klasy III (zadowolająca jakość wód) ze względu na podwyższone zawartości żelaza.

Jakość gleb

Wartości dopuszczalne stężeń związków w glebie lub ziemi zawarte są w Rozporządzeniu ministra środowiska z dnia 9 września 2002 w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359).

Na terenie gminy w chwili obecnej nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska ani punktów krajowej sieci monitoringu gleb. W związku z czym przeprowadzenie analizy stanu gleb na tym terenie jest znacznie utrudnione.

Laboratorium WIOŚ we Wrocławiu prowadzi badania zawartości metali ciężkich w glebach. Badania takie prowadzone są wyłącznie na terenach zagrożonych zanieczyszczeniami w ramach monitoringu wojewódzkiego i lokalnego. Pomiar zanieczyszczeń metalami ciężkimi i siarką siarczanową wykonywano na terenie gmin powiatu oleśnickiego w 1999 r. W tym czasie na terenie gminy nie stwierdzono przekroczeń wartości granicznych kadmu, miedzi, niklu i ołowiu, stwierdzono natomiast przekroczenie zawartości cynku.

2.3. Tendencje przeobrażeń przy braku realizacji MPZP

Brak realizacji ustaleń MPZP spowoduje utrzymanie istniejącego stanu środowiska. W chwili obecnej nie podlega ono większym przekształceniom. Obszary prawdopodobnie w dalszym ciągu użytkowane będą w dotychczasowy sposób. Zachowanie funkcji rolnej i lesnej spowoduje utrzymanie jakości środowiska w dotychczasowym stanie. Zachowanie pokrywy glebowej i powierzchni biologicznie czynnej, a także zieleni wysokiej, które są miejscem wzrostu roślin i występowania zwierząt, należy ocenić pozytywnie.

3. Analiza ustaleń planu i ocena zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi

W niniejszym rozdziale dokonano analizy rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych zawartych w projekcie uchwały pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, zgodności z przepisami ochrony środowiska oraz rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne wpływy na środowisko.

W projekcie planu utrzymuje się dotychczasowe zagospodarowanie terenów rolnych oraz leśnych. Utrzymuje się również przebieg istniejącego cieku. Zachowuje się przebieg dróg dojazdowych oraz sieci infrastruktury technicznej. Obowiązuje zakaz zabudowy, co skutecznie ogranicza presję urbanistyczną na tereny rolne. Zachowanie przestrzeni rolniczej i leśnej istotne będzie dla zachowania stanowisk chronionych roślin i zwierząt, a także funkcjonowania rezerwatu przyrody. Możliwa jest rozbudowa obiektów infrastruktury technicznej.

Na terenie planu obowiązuje zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów dotyczących ochrony środowiska, za wyjątkiem inwestycji celu publicznego. Taki zapis należy uznać za korzystny dla utrzymania poprawnego stanu środowiska.

Przez obszar planu przebiega napowietrzna sieć elektroenergetyczna średniego napięcia 20 kV, która stanowi potencjalne źródło promieniowania elektromagnetycznego. W odniesieniu do zabezpieczenia domostw przed oddziaływaniem linii ustala się strefę buforową o szerokościach 10 m (po 5 m od osi linii) dla sieci średniego napięcia. W obrębie stref obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu. Zakazuje się sadzenia zieleni wysokiej w pasie o szerokości 5 m od osi linii. Zakazy te przestaną obowiązywać w przypadku skablowania i ukrycia linii pod ziemią. Wyznaczenie stref zgodne jest z wymogami normy PN-E-05100-1:1998 „Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i budowa”.

Projekt planu został sporządzony zgodnie z przepisami ochrony środowiska. Przyjęte zagospodarowanie terenu wynika z istniejących uwarunkowań ekofizjograficznych – korzystnych warunków dla prowadzenia gospodarki rolnej (m.in. występowaniu dobrej jakości gleb i warunkom topoklimatycznym). Środowisko cechuje się poprawnym stanem, jest odporne na degradację i zachowuje zdolność do regeneracji. Projekt planu zgodny jest z polityką przestrzenną nakreśloną w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Twardogóra”. Zagrożenia dla środowiska, które mogą wystąpić po uchwaleniu opisywanego dokumentu, utrzymają się na obecnym poziomie. Nie przewiduje się zwiększenia obciążeń w środowisku. W projekcie planu miejscowego przyjęto korzystne rozwiązania z zakresu ochrony środowiska.

4. Przewidywany wpływ realizacji ustaleń projektu MPZP na środowisko

4.1. Przyjęte założenia

Realizacja ustaleń zawartych w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego spowoduje zróżnicowane zmiany w środowisku. Ich charakter, intensywność oraz zasięg uzależniony będzie od faktycznego sposobu zagospodarowania terenu oraz stopnia realizacji zapisów zawartych w projekcie planu miejscowego.

Ocenę następstw realizacji ustaleń planu dokonano z podziałem ze względu na wpływ na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego i antropogenicznego (w tym na zdrowie ludzi) znajdującego się w obrębie granic omawianego obszaru, uwzględniając wzajemnych

zależności między nimi. Wpływ na środowisko skutków realizacji planu różnicuje się w zależności od:

- bezpośrednio oddziaływania – bezpośrednio, pośrednio, wtórne, skumulowane;
- okresu trwania oddziaływania – długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe;
- częstotliwości oddziaływania – stałe, chwilowe;
- charakteru zmian – pozytywne, negatywne, bez znaczenia;
- zasięgu oddziaływania – miejscowe, lokalne, ponadlokalne, regionalne, ponadregionalne;
- trwałości przekształceń – nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne, możliwe do rewaloryzacji;
- intensywności przekształceń - nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne.

Oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska zgodnie z przyjętymi założeniami przedstawiono również w formie tabelarycznej (Tabele 2, 3 i 4). Na rysunku prognozy poszczególne tereny pogrupowano według stopnia wpływu na środowisko. Wskazano tereny mogące w sposób niekorzystny wpłynąć na środowisko, oraz tereny o wpływie korzystnym.

4.2. Analiza wpływu ustaleń planu na środowisko

W niniejszym rozdziale dokonano analizy wpływu realizacji planu miejscowego na zasoby naturalne rozumiane jako poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i kulturowego. Według definicji zamieszczonej w Encyklopedii PWN (encyklopedia.pwn.pl), zasoby naturalne to „twory organiczne (rośliny, zwierzęta, ekosystemy) i nieorganiczne (atmosfera, wody, minerały), wykorzystywane przez człowieka w procesie produkcji i konsumpcji”.

Oddziaływanie na świat przyrody i bioróżnorodność

Przyjmuje się, że przyjęte w projekcie planu miejscowego zagospodarowanie nie spowoduje negatywnych przekształceń w świecie przyrody. Pozostawienie terenów w dotychczasowym użytkowaniu nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska przyrodniczego. Zachowuje się tereny zieleni leśnej, chroniąc je przed zabudową i nadmierną antropopresją. Uznaje się, że poziom zróżnicowania biologicznego na tych terenach nie ulegnie zmianie. Zachowanie przestrzeni rolniczej, a także lasów zapewnia możliwość bytowania i swobodnego przemieszczania się zwierząt. Pozytywnie ocenia się możliwość realizacji dolesień w obrębie wybranych użytków rolnych. Nasadzenia zieleni leśnej doprowadzą do podniesienia poziomu bioróżnorodności, pojawienia się wielu gatunków roślin i zwierząt związanych z lasami.

Oddziaływanie na gleby i powierzchnię ziemi

Na terenie planu zachowuje się przestrzeń rolniczą w dotychczasowym zagospodarowaniu. Nie przewiduje się wystąpienia istotnych zmian w rzeźbie terenu i niekorzystnych oddziaływań na powierzchnię ziemi. Pewne przekształcenia mogą mieć miejsce w przypadku realizacji urządzeń infrastruktury technicznej. Trudno jest jednak oszacować skalę tych oddziaływań.

Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

Za szkodliwe emisje zanieczyszczeń atmosferycznych w dalszym ciągu odpowiadać będą emisje pochodzące z transportu samochodowego oraz kotłowni indywidualnych stosowanych do celów grzewczych zlokalizowanych na terenach przyległych. Wobec zachowania obecnego zagospodarowania terenów, nie przewiduje się zwiększenia poziomu emisji zanieczyszczeń.

Oddziaływanie na klimat lokalny

Zagospodarowanie terenu planu nie będzie wpływać na klimat lokalny.

Oddziaływanie na klimat akustyczny

Prognozuje się, że klimat akustyczny panujący na terenie planu nie ulegnie zmianie. W dalszym ciągu kształtowany będzie przez ruch odbywający się drogami przebiegającymi przez teren gminy oraz linię kolejową. Nie przewiduje się pojawienia się nowych emitorów hałasu.

Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

W planie miejscowym nie wprowadza się ustaleń mogących wpłynąć na zmianę jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Nie powstaną nowe obiekty będące źródłem zanieczyszczeń. W dalszym ciągu zagrożeniem dla jakości wód będzie gospodarka rolna.

Oddziaływanie na krajobraz, zabytki i dobra materialne

Realizacja ustaleń planu nie spowoduje negatywnych przekształceń krajobrazu. Zachowuje się istniejące lasy oraz większość przestrzeni rolniczej. W wybranych miejscach mogą być nasadzone uprawy leśne, co ocenia się pozytywnie.

W zakresie ochrony dóbr kultury wprowadza się ochronę konserwatorską zabytków archeologicznych. Poszczególne stanowiska archeologiczne wyszczególniono na rysunku planu i opisano w tekście.

Oddziaływanie na ludzi

Projektowane zagospodarowanie terenu będzie miało neutralny wpływ na jakość życia mieszkańców zamieszkujących zarówno obszar planu, jak i tereny przyległe. Przyjęte w projekcie planu miejscowego rozwiązania w zakresie ochrony środowiska stanowią zabezpieczenie przed pojawieniem się źródeł niekorzystnych oddziaływań na zdrowie ludzi.

Opis oddziaływań o charakterze skumulowanym

Na badanych terenach oraz w jego bezpośrednim sąsiedztwie w chwili obecnej nie prowadzone są ani nie są planowane przedsięwzięcia mogące stanowić źródło negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym. Nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań skumulowanych o negatywnym charakterze. Na terenie planu nie dopuszcza się inwestycji mogących stanowić zagrożenie dla środowiska omawianego obszaru i terenów przyległych.

4.3. Analiza wpływu na formy ochrony przyrody

Rezerwat przyrody „Torfowisko koło Grabowna”

W odniesieniu do rezerwatu przyrody obowiązują zakazy określone w art. 15 ustawy o ochronie przyrody. Na terenie rezerwatu zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbie-

rania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;

4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;

5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;

6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;

7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;

8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;

9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;

10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;

12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;

13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

14) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;

15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.10));

17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;

20) zakłócania ciszy;

21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;

23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

24) prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

25) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;

26) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;

27) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Rezerwat przyrody znajduje się w granicach terenów lasów opisanych symbolem ZL. W planie miejscowym podkreśla się położenie tych terenów w granicach rezerwatu. Określa się, że w jego obrębie obowiązują przepisy odrębne, mianowicie przepisy ustawy o ochronie przyrody. Tereny te pozostają w dotychczasowym użytkowaniu i nie przewiduje się zmiany ich przeznaczenia. Obowiązuje tu zakaz zabudowy. Gospodarka leśna prowadzona jest na podstawie planów urządzania lasu, które opracowywane są niezależnie od ustaleń planu miejscowego.

Uznaje się, że przyjęte zagospodarowanie terenu planu, znajdującego się zarówno w obrębie rezerwatu, jak i na terenach do niego przylegających, nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na przyrodę rezerwatu. W projekcie przyjęto korzystne rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływania planowanych terenów na środowisko. Nie dopuszcza się realizacji funkcji mogących w sposób jednoznacznie negatywny wpłynąć na środowisko. Jakość poszczególnych elementów środowiska nie ulegnie pogorszeniu. Plan miejscowy nie stoi w sprzeczności z zakazami ustalonymi w ustawie o ochronie przyrody.

Siedliska przyrodnicze oraz chronione gatunki roślin i zwierząt

Miejsca występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych znajdują się na terenach rolnych i leśnych, na których obowiązuje zakaz zabudowy. W większości są to tereny, które nie zmieniają swojego przeznaczenia. Jedno ze stanowisk, znajduje się na terenie, na którym dopuszcza się możliwość dolesień (6RL). Konieczne będzie zatem uwzględnienie obecności chronionej rośliny w planie zalesień i zabezpieczenie stanowiska przed zmianą użytkowania.

Planowane dolesienia częściowo obejmują tereny łąk, które położone są głównie w północnej części obszaru. Na terenach tych możliwe jest występowanie zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (siedlisko o kodzie 6410), które zaleca się zachować i pozostawić w dotychczasowym, rolniczym użytkowaniu. Zalesienie cennych przyrodniczo łąk będzie niekorzystne, dlatego w miejscach występowania tych łąk należy odstąpić od zmiany ich użytkowania.

Plan miejscowy nie dopuszcza się realizacji przedsięwzięć mogących negatywnie wpłynąć na środowisko. W projekcie przyjęto korzystne rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływania planowanych terenów na środowisko. Nie przewiduje się pogorszenia jakości środowiska przyrodniczego.

Pozostałe formy ochrony przyrody

Najbliżej położone względem obszaru planu tereny chronione to Park Krajobrazowy Dolina Baryczy oraz obszar Natura 2000 „Dolina Baryczy” PLB020001 położone w odległości ok. 3 km na północ oraz obszar Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą” PLH020041 położony w odległości ok. 2,5 km na północ. Opisany w poprzednich rozdziałach charakter oddziaływań pozwala stwierdzić, że realizacja ustaleń MPZP nie będzie miała negatywnego wpływu na wymienione obszary. Zachowanie terenów rolnych i leśnych gwarantuje utrzymanie poziomu różnicowania biologicznego na nie zmienionym poziomie. Obecność terenów rolnych i leśnych sprzyja przemieszczaniu się zwierząt.

Ustalenia planu nie stoją w sprzeczności z koncepcją włączenia fragmentu gminy Twardogóra do obszaru chronionego krajobrazu „Wzgórza Trzebnickie”.

4.4. Oddziaływanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego poza obszarem opracowania

Miejscowy plan zagospodarowania nie wprowadza ustaleń mogących pogłębić istniejące oddziaływania na tereny położone poza jego granicami. Negatywny wpływ na środowisko ma gospodarka rolna, w której wykorzystuje się nawozy sztuczne, które mogą powodować wzrost eutrofizacji wód położonych poza terenem planu. Oprócz tego nie przewiduje się wystąpienia innych oddziaływań.

4.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Transgraniczne oddziaływanie na środowisko, o którym mowa w art.51 ust.2, pkt 1d) ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z dn. 07.11.2008, nr 199, poz. 1227 ze zm.) oceniane jest w aspekcie granic międzynarodowych. Projekt planu nie zawiera rozstrzygnięć, ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić transgraniczne oddziaływanie na środowisko. Zagospodarowanie obszaru planu nie będzie oddziaływać na środowisko terenów położonych poza granicami kraju.

4.6. Kompleksowa ocena skutków wpływu ustaleń MPZP na środowisko przyrodnicze

W celu otrzymania metodologicznej przejrzystości prognozy skutków ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze i ułatwieniu jej odbioru, w prognozie dokonuje się klasyfikacji terenów pod kątem potencjalnych zmian stanu środowiska mogących wystąpić w wyniku realizacji planu. Określa się przewidywany zasięg oddziaływania, jego rodzaj oraz trwałość i odwracalność. Zróżnicowanie podziału terenów przedstawiono na rysunku prognozy oraz w formie tabelarycznej. W zależności od potencjalnego wpływu na środowisko dokonano podziału poszczególnych obszarów funkcjonalno-przestrzennych na trzy grupy, które opisano w tekście (Tabele 2, 3 i 4) oraz przedstawiono na załączniku graficznym do niniejszego opracowania.

Tab. 2. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska – tereny lasów.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe, lokalne	odwracalne	zauważalne
gleby i powierzchnię terenu	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	duże
powietrze atmosferyczne	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	duże
klimat lokalny	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	odwracalne	duże
klimat akustyczny	bez znaczenia	bez znaczenia	stałe	pozytywne	miejscowe	bez znaczenia	zauważalne
wody	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	zauważalne
krajobraz i zabytki	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	odwracalne	zauważalne
ludzi	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	bez znaczenia	zauważalne

Tab. 3. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska – tereny dróg.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność	pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	nieodwracalne	zauważalne
gleby i powierzchnię terenu	pośrednie	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	nieodwracalne	zauważalne
powietrze atmosferyczne	bezpośrednie i wtórne	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe i chwilowe	negatywne	miejscowe	możliwe do rewaloryzacji	zauważalne
klimat lokalny	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	bez znaczenia	miejscowe	częściowo odwracalne	nieznaczące
klimat akustyczny	bezpośrednie	długoterminowe i krótkoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	odwracalne	zauważalne
wody	pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe	częściowo odwracalne	nieznaczące
krajobraz i zabytki	bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne i negatywne	miejscowe	nieodwracalne	zauważalne
ludzi	bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	częściowo odwracalne	zauważalne

Tab. 4. Zróżnicowanie skutków oddziaływania na poszczególne elementy środowiska – tereny rolnicze.

Oddziaływanie na:	Oddziaływanie pod względem:						
	bezpośredniości	okresu trwania	częstotliwości	charakteru zmian	zasięgu	trwałości przekształceń	intensywności przekształceń
świat przyrody i bioróżnorodność	Bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	odwracalne	zauważalne
gleby i powierzchnię terenu	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	nieodwracalne	duże
powietrze atmosferyczne	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia
klimat lokalny	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	bez znaczenia	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	nieznaczące
klimat akustyczny	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia	bez znaczenia
wody	Bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	negatywne	miejscowe, lokalne i ponadlokalne	częściowo odwracalne	zauważalne
krajobraz i zabytki	bezpośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe	odwracalne	zauważalne
ludzi	bezpośrednie i pośrednie	długoterminowe	stałe	pozytywne	miejscowe i lokalne	częściowo odwracalne	zauważalne

5. Metody analizy realizacji postanowień projektu planu

Przewidywane metody analizy realizacji postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod kątem wpływu na środowisko mogą się odnosić do przestrzegania ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu, ukształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, ustaleń dotyczących wyposażenia w infrastrukturę techniczną, ochrony i kształtowania środowiska i ładu przestrzennego, ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Skutki realizacji planu podlegają badaniom w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring poszczególnych komponentów środowiska prowadzi Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Państwowy Instytut Geologiczny, starosta powiatu oleśnickiego, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.

Zgodnie z art. 55 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko organ opracowujący dokument (Burmistrz Miasta i Gminy Twardogóra) prowadzi monitoring skutków realizacji postanowień planu w zakresie oddziaływania na środowisko. Monitoring ten powinien być prowadzony w oparciu o wyniki badań przeprowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a także innych badań wykonywanych w zależności od zapotrzebowania np. w przypadku pojawienia się skarg mieszkańców na uciążliwości prowadzonej działalności w oparciu o uchwalony plan. Analiza i ocena komponentów środowiska powinna uwzględniać i odnosić się do obszaru objętego projektem planu.

Częstotliwość przeprowadzania analiz powinna być uwarunkowana częstotliwością badania aktualności kierunków polityki przestrzennej, zawartych w planach, programach i studiach oraz w aktach prawa miejscowego. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyniki omawianych analiz powinny być przekazywane co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady. Proponuje się zatem, aby analizy dotyczące ochrony środowiska były przeprowadzane również z taką częstotliwością.

6. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227), prognoza oddziaływania na środowisko zawiera rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

Uznaje się, że przyjęte w planie miejscowym rozwiązania nie będą powodować negatywnych oddziaływań o charakterze znaczącym na środowisko oraz jakość życia i zdrowie mieszkańców Gminy Twardogóra. Nie przedstawia się zatem dodatkowych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Opis rozwiązań mających na celu ograniczanie negatywnych skutków realizacji planu przedstawiono w rozdziale 3.

Ustalenia planu nie ingerują w sposób znaczący w tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych i zawierają rozwiązania korzystne dla środowiska na obszarach zurbanizowanych, dlatego prognoza nie prezentuje rozwiązań alternatywnych do proponowanych w ustaleniach planu uznając, że zaproponowane ustalenia są najkorzystniejsze dla środowiska w kontekście istniejących uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy.

7. Informacje o celach ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym oraz powiązania z innymi dokumentami

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest aktem prawnym, który stanowić może narzędzie do realizacji celów ochrony środowiska zawartych w odrębnych dokumentach. Szczególnie istotne jest rozwiązywanie problemów ochrony środowiska zidentyfikowanych na szczeblu lokalnym.

Powiązania z dokumentami ustanowionymi na szczeblu gminnym

Podstawowym dokumentem ustanowionym na szczeblu gminnym, do którego odnosi się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Twardogóra”.

W dokumencie tym przyjmuje się standard zwiększenia skuteczności ochrony systemu przyrodniczego przed sprzecznym z wymogami ochrony przyrody użytkowaniem i dewastacją oraz utrzymanie biologicznej aktywności tych terenów w strukturze gminy. Ponadto utrzymuje się obszary ochrony przyrody w granicach wyznaczonych aktami prawnymi w sprawie ich powołania. Zakłada się ochronę zasobów wód podziemnych, a w szczególności Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów (E)”, która winna odbywać się poprzez ochronę wód powierzchniowych i wód podziemnych pierwszego horyzontu. Uznaje się obszary leśne jako element systemu przyrodniczego podlegają ochronie. Gospodarka leśna odbywa się w oparciu o plany urządzenia lasu i plany ochrony. Przewiduje się nowe tereny do zalesień. Są to powierzchnie gruntów o słabej i bardzo słabej przydatności dla rolnictwa. Ochronie podlegają gleby najwyższych klas bonitacyjnych (IIIb, IVa i IVb). Chronione są również, ze względu na wartości przyrodnicze, gleby pochodzenia organicznego, torfowe i murszowe, występujące w dolinach rzecznych. Oprócz tego na obszarach objętych formami powierzchniowej ochrony przyrody wymagane jest przestrzeganie i realizacja zasad określonych przez przepisy w zakresie ochrony przyrody. Proponowane w studium nowe zagospodarowanie nie powinno spowodować przekroczenia dopuszczalnych wartości norm w zakresie ochrony środowiska, a szczególnie powietrza atmosferycznego (hałas, w tym komunikacyjny, zanieczyszczenia emisją niską), wód powierzchniowych i wód podziemnych.

Polityka ekologiczna gminy określona została również z dokumencie „Program Ochrony Środowiska Gminy Twardogóra”, w którym wyznacza się szereg zadań z zakresu gospodarki wodnej, poprawy stanu jakości powietrza, ochrony przed hałasem i promieniowaniem, ochrony gleb i lasów, likwidację szkód górniczych czy ochronę przyrody i bioróżnorodności do realizacji na terenie gminy. Cele długoterminowe określone w Programie realizowne będą przez m.in. ochronę i wzrost różnorodności biologicznej, rozbudowę sieci kanalizacyjnej do stanu umożliwiającego podłączenie wszystkich mieszkańców nie wyposażonych w oczyszczalnie przydomowe, ograniczenie emisji z niskich źródeł emisyjnych, z zakładów przemysłowych, komunikacyjnych.

Oprócz powyższych, istotnym opracowaniem dla realizacji polityki ekologicznej na terenie gminy, jest „Plan Gospodarki Odpadami Gminy Twardogóra”. Jest to dokument, który uzupełnia nadrzędne plany opracowywane na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Określa on zakres lokalnych zadań niezbędnych do prowadzenia zintegrowanej gospodarki odpadami na terenie gminy zgodnie z wymienionymi poniżej, podstawowymi zasadami zawartymi w polskim i w unijnym prawie: zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów; zapewnienie odzysku, w tym głównie recyklingu odpadów, których powstawania w danych warunkach nie da się uniknąć; unieszkodliwianie odpadów poza składowaniem.

Postulaty zawarte w programie ochrony środowiska oraz programie gospodarki odpadami zobowiązują władze gminy do podjęcia odpowiednich działań. Większość postulatów zawartych w programach ma zastosowanie w planach miejscowych, które są instrumentem pozwalającym na ich realizację, a przy uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań mogą stanowić ich dopełnienie. Opisane cele zostały również uwzględnione w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Twardogóra”, które jest wiążące przy sporządzaniu planów miejscowych. Uznaje się, że plan miejscowy został sporządzony w zgodzie z powyższymi dokumentami i skutecznie realizuje ustalone cele ochrony środowiska.

Powiązania z dokumentami ustanowionymi na szczeblu wojewódzkim

Dokumentem podnoszącym istotne kwestie z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego jest Program zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska województwa dolnośląskiego (Urząd marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław, 2002).

Długoterminowy cel programu sformułowano jako „Harmonijny, zrównoważony rozwój województwa, w którym wymagania ochrony środowiska nie tylko mają istotny wpływ na przyszły charakter regionu, ale również wspierają jego rozwój gospodarczy”.

Generalne cele strategiczne do roku 2015 w zakresie ochrony środowiska to:

- poprawa jakości powietrza atmosferycznego (dalsze ograniczanie emisji z zakładów przemysłowych, zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza ze źródeł niskiej emisji i ze źródeł komunikacyjnych);
- zmniejszenie uciążliwości hałasu (komunikacyjnego i przemysłowego);
- przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych i podziemnych i ich ochrona (uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, zmniejszenie zużycia wody, ograniczenie zanieczyszczenia spowodowanego niekontrolowanymi spływami powierzchniowymi, podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zwiększenie małej retencji, ochrona zasób wód podziemnych);
- ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko (uporządkowanie gospodarki odpadami przemysłowymi i komunalnymi);
- podniesienie jakości gleb;
- ochrona zasobów złóż poprzez ich racjonalne wykorzystanie;
- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej (określenie zasobów, objęcie ochroną obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, powiększenie zasobów leśnych i zapewnienie ich kompleksowej ochrony, podniesienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej, rozwój terenów zieleni w miastach i na terenach wiejskich);
- ograniczenie wystąpień nadzwyczajnych zagrożeń środowiska (poprawa bezpieczeństwa ekologicznego związanego z działalnością produkcyjną przedsiębiorców, zapewnienie bezpieczeństwa przewozu drogowego i kolejowego materiałów niebezpiecznych);
- podniesienie świadomości ekologicznej w społeczeństwie;
- otwarta i dwustronna komunikacja pomiędzy wszystkimi stronami zaangażowanymi w ochronę środowiska;
- uzyskanie pełnej informacji o stanie środowiska.

Wymieniony powyżej cel generalny, jak i cele strategiczne znajdują odbicie w zapisach „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Twardogóra”, a pośrednio także w planach miejscowych.

Powiązania z dokumentami ustanowionymi na szczeblu krajowym i międzynarodowym

Podstawowym dokumentem rozwijającym ideę ochrony środowiska jest „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” z 2008 r. Planowane dzia-

łania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele Szóstego Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z ostatnim przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań należy zaliczyć:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- ochrona różnorodności biologicznej.

Polityka ekologiczna Państwa określa priorytet w nawiązaniu do obecnego i przyszłego unijnego programu działań w zakresie środowiska, a także trzy główne grupy działań:

1. Kierunki działań systemowych, w których jednym z 7 kierunków są - Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym;
2. Ochrona zasobów naturalnych;
3. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

W kierunku „*Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym - Cele średniookresowe do 2016 r.*” zapisano następująco: „W perspektywie średniookresowej jest konieczne przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju, w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji”. Kierunki działań w latach 2009-2012 zawierają zapis: „Konieczne jest, aby do roku 2012 nastąpiło:

- wdrożenie wytycznych metodycznych dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko (wraz z poprawą jakości tych dokumentów);
- wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (które jest opracowaniem planistycznym obejmującym teren całej gminy);
- zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci Natura 2000 oraz sporządzenie dla nich planów ochrony;
- wdrożenie koncepcji korytarzy ekologicznych;
- uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi;
- określenie zasad ustalenia progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska;
- wprowadzenie mechanizmów ochrony zasobów złóż kopalin przed zagospodarowaniem powierzchni uniemożliwiającym przyszłe wykorzystanie;
- uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie powietrza, wód i hałasu.

Z analizy celów i kierunków działań zapisanych w Polityce ekologicznej Państwa wynika, że uwzględnione są one w dokumencie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Twardogóra”, w zakresie leżącym w kompetencji pracownia planistycznego.

Wszelkie akty prawne oraz pośrednio dokumenty związane z polityką przestrzenną i polityką ekologiczną państwa są zgodne z przepisami prawa międzynarodowego oraz ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi. W szczególności dostosowywane są również do prawa Unii Europejskiej i polityk przyjętych przez kraje wspólnoty. Poszczególne dyrektywy unijne (np. Dyrektywa Siedliskowa, Dyrektywa Ptasia, Dyrektywa Wodna) transponowane są do prawodawstwa polskiego i mają odzwierciedlenie w wiążących aktach prawnych.

9. Streszczenie

Niniejsze opracowanie analizuje i ocenia potencjalny wpływ realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obrębie Grabowno Wielkie, gmina Twardogóra. Obszar planu położony jest w południowej części gminy Twardogóra, w obrębie sołectwa Grabowno Wielkie. Obejmuje użytki rolne oraz powierzchnie lasów. Teren nie jest zabudowany. Przebiegają przez nie drogi dojazdowe. Celem projektu planu jest utrzymanie istniejącego zagospodarowania, które tworzą tereny rolne oraz lasy. Zachowuje się przebieg dróg dojazdowych oraz istniejącą infrastrukturę techniczną (napowietrzne linie elektroenergetyczne średniego napięcia). Ponadto wprowadza się możliwość zalesień na wybranych użytkach rolnych.

Projekt planu został sporządzony zgodnie z przepisami ochrony środowiska. Przyjęte zagospodarowanie zgodne jest z istniejącymi uwarunkowaniami ekofizjograficznymi. W planie miejscowym przyjmuje się rozwiązania korzystne i skuteczne dla ochrony środowiska przyrodniczego i środowiska życia mieszkańców. W wyniku uchwalenia opisywanego dokumentu nie nasilą się negatywne oddziaływania na środowisko. Plan nie będzie wywierał negatywnego oddziaływania na środowisko obszarów chronionych.

